

TİCARET HUKUKU

(KIYMETLİ EVRAK)

Nokta Atışı Soru Tahminleri

Kerem Hoca Diyor Ki;

Ortak Odak

- Kıymetli Evrakın Devir Şekilleri
- Kambiyo Senetlerinin
- Mutlak Ve Alternatif Şekil Şartları
- Sebepden Soyutluk İlkesi
- İmzaların Bağımsızlığı, Ciro Türleri
- Def'i Türleri Ve Senetlerin Vadesi/İbraz Süreleri Her İki Sınavın En Temel Ortak Konularındandır.

TİCARET HUKUKU

(KIYMETLİ EVRAK VE KAMBYO SENETLERİ HUKUKU)

ÇIKMIŞ SORULAR ANALİZİ

Sınav türlerine göre odak noktaları, soru tipleri ve zorluk dereceleri karşılaştırması

HMGS Odak Noktaları ve Çıkmış Soru Türleri

HMGS, Kıymetli Evrak Hukukunda doğrudan kanunda belirtilen süreleri, poliçedeki vade türlerinin kurallarını, faiz şartının hangi senetlere yazılabileceğini ve kambyo senetlerinin türlere göre farklılaşan devir özelliklerini ezber ve net bilgi bazında test eder.

Öne Çıkan Detaylar

- Vade Türleri ve Faiz Kaydı:** Poliçe ve bonoda dört vade türü vardır: görüldüğünde, görüldükten belirli bir süre sonra, belirli bir günde ve düzenlenme gününden belirli bir süre sonra. Ancak anapara faizi şartı sadece "**görüldüğünde**" ve "**görüldükten belirli bir süre sonra**" ödenmek üzere düzenlenen poliçe ve bonolara yazılabilir. "On beş gün" ibaresinden iki hafta veya yarım ay değil, gerçek 15 günlük süre anlaşılır. Vadesi yazılmayan bir poliçe, düzenlenme gününden itibaren kural olarak 1 yıl içinde ödenmesi için ibraz edilmelidir.
- Menfi Emre Kaydı ve Sınıflandırma:** Kural olarak emre yazılı olan kambyo senetleri (bono vb.), düzenleyen tarafından "emre yazılı değildir" gibi menfi bir kayıt (ciro yasağı) konulduğunda "nama yazılı" kıymetli evrak hâline gelir. Poliçe ve bono hamiline düzenlenemezken, çek hamiline yazılı olarak düzenlenebilir.
- Yazılmamış Sayılan Kayıtlar:** Poliçede düzenleyenin "ödenmemeden sorumlu olmayacağına" ilişkin kayıt yazılmamış sayılır (kabul edilmemeden sorumsuzluk kaydı ise konulabilir). Çekte ise vade ve kabul kayıtları ile anapara faizi kayıtları yazılmamış sayılır.
- Soyutluk (Mücerretlik) İlkesi:** Kambyo senetlerinin geçerliliği, senedin düzenlenmesine neden olan temeldeki borç ilişkisinin geçerliliğine bağlıdır. Temel borç ilişkisi geçersiz olsa dahi senet geçerliliğini korur.
- Araya Girme ve İhbar:** Poliçede araya girmek suretiyle ödemede bulunan kişi, sorumluluğunun doğmaması için lehine araya girdiği borçluya durumu **2 iş günü içinde** ihbar etmelidir. İhbarın yapılmaması kişinin başvurma hakkını düşürmez, sadece bu sebeple doğacak zararlardan poliçe bedelini aşmamak üzere sorumlu olmasına yol açar.

Soru Türleri

"Hangi kıymetli evrak hamiline düzenlenebilir?", "Poliçedeki hangi kayıt yazılmamış sayılır?", "Hangi vadelere anapara faizi işletilebilir?" gibi istisnaları ve kanuni süreleri listeleyen bilgi tespit sorularıdır.

ZORLUK DERESESİ : ORTA - YÜKSEK

Hakimlik Odak Noktaları ve Çıkmış Soru Türleri

Hâkimlik sınavı, senedin ciro silsilesi koptuğunda, bedelsizlik veya muvazaa (hatır senedi) gibi şahsi defilerin kimlere karşı ileri sürülebileceği ile imzanın sahteliğinin diğer imzacılara etkisini (imzaların bağımsızlığı) olay kurguları üzerinden derinlemesine irdeler.

Öne Çıkan Detaylar

- Def'iler (Mutlak ve Şahsi Def'iler):** Senet metninden anlaşılan (mutlak) def'iler herkese karşı ileri sürülebilir. Ancak bedelsizlik, hatır senedi olma veya takas gibi şahsi (kişisel) def'iler, kural olarak senedi devralan iyiniyetli 3. kişilere karşı ileri sürülemez. Bu def'iler ancak senedi kötüniyetle devralan kişiye karşı veya senet tahsil cirosu ile devredilmişse ileri sürülebilir.
- Rehin Cirosu vs. Tahsil Cirosu Çatışması:** Rehin cirosu ("bedeli teminattır" vb. kayıtlarla) yapıldığında, borçlu cirantaya karşı sahip olduğu def'ileri hamile karşı kural olarak ileri süremez. Ancak senedin borç tutarını aşan kısmı bakımından "tahsil cirosu" hükümleri uygulanacağı için borçlu o aşan kısımda şahsi def'ilerini ileri sürebilir.
- İmzaların Bağımsızlığı İlkesi:** Kambyo senetlerinde her bir imza diğerinden bağımsız borç yaratır. Senedin üzerindeki imzalardan birinin sahte olması veya ehliyetsiz birine ait olması, diğer geçerli imzaların (ve imza sahiplerinin) sorumluluğunu kesinlikle etkilemez.

Soru Türleri

"(H) elindeki bonoyu (T)'ye rehin cirosuyla vermiştir, (M) hangi def'ileri (T)'ye karşı ileri sürebilir?" tarzında ciro zincirini okumayı ve def'i türlerinin uygulanabilirliğini test eden çok aşamalı, karmaşık olay problemleridir.

ZORLUK DERESESİ : ÇOK YÜKSEK

2026 HMGS SORU TAHMİNLERİ

(KIYMETLİ EVRAK VE KAMBIYO SENETLERİ HUKUKU)

1

SENETLERİN SINIFLANDIRILMASI VE DEVİR ŞEKİLLERİ (EMRE, NAMA, HAMİLİNE)

Odak Noktası: Hangi senedin nasıl devredildiği ve kural olarak hangi gruba girdiği kesinlikle sorulur. Kambiyo senetleri (poliçe, bono, çek) kural olarak (kanunen) emre yazılıdır ve **ciro + zilyetliğin devri** ile el değiştirir. Bir emre yazılı senedin nama yazılı hale gelmesi için düzenleyenin senede "emre yazılı değildir" (menfi emre kaydı / ciro yasağı) koyması gerekir ve nama yazılı senetler ancak **alacağın temlik sözleşmesi + zilyetliğin devri** ile devredilir. Poliçe ve bono hiçbir şekilde hamiline düzenlenemezken; çek, pay senedi, tahvil gibi evraklar hamiline düzenlenebilir ve sadece **zilyetliğin devri** ile hak aktarılır.

2

POLİÇE VE BONONUN VADE TÜRLERİ İLE FAİZ KAYDI

Odak Noktası: Hem poliçede hem de bonoda dört vade türü vardır: 1) Görüldüğünde, 2) Görüldükten belirli bir süre sonra, 3) Belirli bir günde, 4) Düzenlenme gününden belirli bir süre sonra. Adayların en çok çeldiriciye düştüğü kural: Anapara faizi şartı bu vadelerin tümüne yazılamaz; sadece vadesi kesin olmayan **"görüldüğünde"** ve **"görüldükten belirli bir süre sonra"** vadeli senetlere faiz kaydı konulabilir. Belirli bir günde ödenecek senetlerde faiz kaydı konulursa bu kayıt kural olarak **yazılmamış sayılır**. Vadeye ilgili olarak "15 gün" ifadesi yarım ayı değil tam 15 günlük süreyi kapsar.

3

ÇEKİN ÖZELLİKLERİ VE KANUNİ İBRAZ SÜRELERİ

Odak Noktası: Çekin poliçe ve bonodan farkları HMGS'nin temel sorusudur. Çekte muhatap mutlaka bir banka olmalıdır. Çekte kural olarak vade yoktur, çek görüldüğünde ödenir; bu nedenle çek üzerine yazılan vade, kabul ve faiz kayıtları **yazılmamış sayılır**. İstisnai olarak kurgulanan "ileri tarihli çek" uygulamasında ise (2028 yılına kadar geçerli olmak üzere), üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin bankaya ibrazı geçersizdir. İbraz süreleri ise katıdır: Çek düzenlendiği yerde ödenecekse **10 gün**, başka bir yerde (aynı kıta) ödenecekse **1 ay**, farklı kıtada ödenecekse **3 ay** içinde muhatap bankaya ibraz edilmelidir.

4

CİRO TÜRLERİ VE ŞAHSİ DEF'İLERİN İLERİ SÜRÜLMESİ

Odak Noktası: Senedin devir mekanizması olan cirodaki "Tahsil Ciro" ve "Rehin Ciro" ayrımlarının sonuçları önemlidir. Beyaz ciro, ciro edilen kişinin adının yazılmadığı cirodur. **Tahsil cirosunda** ("bedeli tahsildendir" kaydı), ciro yapılan kişi sadece vekil hükmündedir; dolayısıyla borçlu, ciro edene karşı sahip olduğu (muvazaa, temeldeki borcun ifası gibi) şahsi def'ilerin hepsini tahsil cirosuyla senedi elinde bulunduran hamile karşı da ileri sürebilir. Ancak **Rehin cirosunda** ("bedeli teminatır") şahsi def'iler hamile karşı ileri sürülemez (senedin borcu aşan kısmı hariç).

1

MÜRACAAT (BAŞVURU) HAKKI, İHBAR VE YAZILMAMIŞ SAYILAN KAYITLAR

Odak Noktası: Senedin vadesinde ödenmemesi durumunda hamilin önceki borçlulara başvurabilmesi kural olarak **ödememe protestosu çekilmesine** bağlıdır. Poliçede düzenleyenin poliçe bedelinin ödenmemesinden veya bonoda ödenmemeden sorumsuzluk kaydı koyması geçersizdir ve "yazılmamış sayılır" (Fakat poliçede kabul edilmemeden sorumsuzluk kaydı konulabilir). Başvuru hakkı kapsamında poliçe bedeli, temerrüt faizi ve protesto/ihbar masrafları istenirken, **komisyon ücreti bu kapsama dâhil değildir**. Araya girerek ödemede bulunan kişi lehine girdiği kişiye 2 iş günü içinde ihbar yapmazsa sadece tazminat sorumlusu olur, başvuru hakkını kaybetmez.

- ☑ Bu 5 konu, her iki sınavda da en yüksek soru yoğunluğuna sahip başlıklardır. Özellikle yeter sayı silsileleri ve süreler ezber gerektiren kritik detaylardır — mutlaka tekrar ediniz. Sınavda şimdiden başarılar dileriz.